

GEOGRAFIJA

Vertinimo instrukcija

2014 m. valstybinio brandos egzamino užduotis (pakartotinė sesija)

I dalis

Maksimalus įvertinimas – 23 taškai. 1–23 klausimo kiekvienas teisingas atsakymas vertinamas 1 tašku.

Kl. nr.	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Ats.	A	B	C	C	C	C	B	D	B	D	A	C

Kl. nr.	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Ats.	B	D	B	C	D	C	D	C	C	C	C

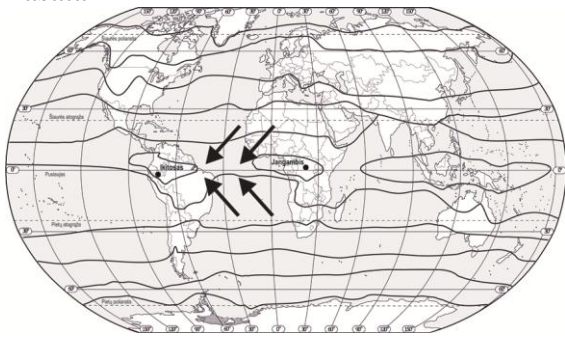
II dalis

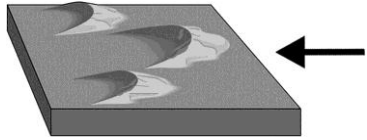
Maksimalus įvertinimas – 77 taškai.

Toliau pateikiami II dalies klausimų teisingi atsakymai.

Vertintojas privalo vertinti tiksliai pagal pateiktą vertinimo instrukciją. Žvaigždutėmis pažymėtų klausimų atsakymai gali būti suformuluoti ir kitais žodžiais, svarbu, kad atsakymas būtų teisingas.

Kl. nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
24		5	
1	570 m (leidžiama ± 10 metrų paklaida).	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2	Pietvakarių.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3	Kairiajame.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4	Šiaurinėje.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5	270° (leidžiama $\pm 5^\circ$ paklaida).	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
25		9	
1	Pusiaujo (ekvatorinė).	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	1. Rytinėje Afrikos dalyje yra kalnai, kurie sulauko drėgnas oro mases, ateinančias nuo Atlanto vandenyno; 2. Rytine Afrikos pakrante teka šaltoji Somalio srovė.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	Temperatūrų amplitudė nedidelė. <i>Pagrindimas:</i> Abu miestai ištikus metus gauna didelį bendrosios Saulės spinduliuotės kiekį / apskritus metus vyrauja tos pačios (ekvatorinės) oro masės.	2 1 0	Už nurodytą teisingą išvadą ir pagrindimą. Už nurodytą teisingą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

Kl. nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
4 *	Didės. <i>Pagrindimas:</i> Tolstant nuo pusiaujo didėja saulės aukščio virš horizonto ir saulės spinduliuotės prietakos sezoniniai svyravimai / sezoniškai keičiasi oro masių savybės, todėl didėja ir metinė oro temperatūros amplitudė.	2 1 0	Už nurodytą teisingą metinį oro temperatūros amplitudės pokytį ir pagrindimą. Už nurodytą teisingą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta. <i>Neturėtų būti užskaitomi tokie atsakymai: nes atsiranda metų laikai, nes žiemos šaltos o vasaros karštos ir pan.</i>
5 *	Visus metus vyrauja drėgnos pusiaujo (ekvatorinės) oro masės. / Miestai yra pusiaujo žemo slėgio juostoje, aukšta temperatūra, didelis garavimas ir didelė oro drėgmė sudaro palankias sąlygas formuotis kamuoliniams lietaus debesims.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6	<i>Ikitosas:</i> pietų, vakarų. <i>Jangambis:</i> šiaurės, rytų.	1 0	Už teisingai nurodytas abiejų miestų platumas. Už teisingai nurodytą vieno miesto platumą. / Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
7	Pasatai 	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
26		8	
1	Vidutinę.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2	Andrejus.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3	955–980 hPa.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4	Šiaurės vakarų (ŠV).	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5 *	1. Dideli slėgio skirtumai tarp centro ir pakraščių; 2. Skersmuo 300–1000 km; 3. Neturi atmosferos frontų; 4. Smarkūs vėjai / 10–40 km/val. greitis; 5. Stori kamuoliniai debesys; 6. Stiprios liūtys, perkūnija; 7. Uragano centre giedra ir ramu; 8. Kuo toliau nuo pusiaujo, tuo greičiau juda.	2 1 0	Už nurodytus teisingus 2 bruožus. Už nurodytą teisingą 1 bruožą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

6 *	Tropiniai uraganai (ciklonai) – tai ypač galingi žemo slėgio atmosferos sukūriai, susidarantys virš vandenynų tropinėse platumose. Vanduo paviršiuje turi būti įšilęs iki 27 °C ir daugiau. / Tropiniai uraganai (ciklonai) susidaro pasatų zonoje virš vandenynų tropinėse platumose, kur vyksta abiejų pusrutulių pasatinių srautų sutekėjimas (konvergencija). Šiltam orui vis kylant į viršų, slėgio skirtumai juose kartais padidėja iki 50–60 hPa šimtui kilometrų. Į žemesnio slėgio sritį atitekančius oro srautus pradeda veikti Koriolio jėga . Jei išvardyti procesai nenutrūksta ir vis stiprėja, tropinė depresija perauga į tropinę audrą, o ši – į tropinį uraganą (cikloną).	2 1 0	Už teisingą paaiškinimą. Už dalinai teisingą paaiškinimą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
27		5	
1		1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	Pastovios krypties vėjas neša smėlį lėkštu šlaitu į viršų, stačiu šlaitu smėlis nuolat byra žemyn.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	Kopa slinktų greičiau / gali pasikeisti kopos forma / smulkios smėlio dalelės būtų nupūstos ir nuneštos tolyn.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4 *	Vykstant defliacijai, vėjas nupučia ir išneša smulkias dirvožemio arba uolienu daleles, jas perneša ir sukloja – akumuliuoja – naujoje vietoje.	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 pokyčius. Už teisingai nurodytą 1 pokytį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
28		9	
1 *	1. Šiaurinėje Afrikos dalyje; 2. Prie Viduržemio jūros; 3. Sausas ir karštas klimatas; 4. Dykumų ir pusdykumių geografinėje zonoje / kietalapių miškų ir krūmynų geografinėje zonoje; 5. Kerta šiaurės atogrąža; 6. Šiaurės vakarinė ir pietinė dalis kalnuota, šiaurės rytinėje dalyje vyrauja lygumos ir žemumos.	3 2 1 0	Už teisingai nurodytus 3 ypatumus. Už teisingai nurodytus 2 ypatumus. Už teisingai nurodytą 1 ypatumą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2	1. Prie Viduržemio jūros įsikūrę uostai; 2. Palankesnės gamtinės sąlygos; 3. Pietinėje dalyje dykumos.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3	<i>Pramonės šaka:</i> tekstilės, maisto pramonė. <i>Paslaugų rūšis:</i> turizmas.	2 1 0	Už teisingai nurodytą pramonės šaką ir paslaugų rūšį. Už teisingai nurodytą pramonės šaką ar paslaugų rūšį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4	Islamo (musulmonų).	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

5 *	1. Žemdirbystė galima oazėse, kur požeminis vanduo pasiekia žemės paviršių arba žmonės jį dirbtiniu būdu yra pasiekę; 2. Oazių padėtis yra svarbi keliaujant ir prekiaujant dykumoje, nes svarbiausi keliai dažnai driekiasi nuo vienos oazės iki kitos.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6	Egiptas.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
29		10	
1	Nafta, gamtinės dujos, vietiniai ir atsinaujinantys energijos ištekliai.	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 kuro rūšis. Už teisingai nurodytą 1 kuro rūšį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2	Rusijos.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3	1. 2010 m. padidėjo energijos importas iš vieno išorinio tiekėjo; 2. Neliko atominės energijos.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4 *	1. Naujos atominės jėgainės statybos projektas; 2. Elektros perdavimo jungčių su kaimyninėmis šalimis statyba; 3. Atsinaujinančių energijos šaltinių platesnis naudojimas; 4. Suskystintų dujų terminalo statyba.	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 projektus. Už teisingai nurodytą 1 projektą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5	Transporto.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6 *	Namų ūkyje daugiau naudojama mažo galingumo jėgainių, šilumos gamybai naudojama daugiau biokuro.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
7	1. Biokuras; 2. Biomasa; 3. Saulės energija; 4. Geoenergija.	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 energijos išteklius. Už teisingai nurodytą 1 energijos išteklių. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
30		6	
1	Afrikoje.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	1. Medicinos lygio gerėjimas; 2. Gyvenimo sąlygų gerėjimas; 3. Gausios šeimos ir religijos tradicijos.	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 pokyčio priežastis. Už teisingai nurodytą 1 pokyčio priežastį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3	Gyventojų skaičius didės.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4 *	1. Moterų aktyvus dalyvavimas; socialinėje bei ekonominėje veikloje; 2. Vėlyvos santuokos; 3. Mažos šeimos; 4. Sukurta aukšta visuomenės gerovė; 5. Mažas gimstamumas.	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 priežastis. Už teisingai nurodytą 1 priežastį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
31		6	
1 *	Žemės plutos dalis, plūduriuojanti ant pusiau išsilydžiusios sunkenės mantijos.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2	Destruktyvusis (išsiremančių plokščių).	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3	1. Formuojasi kalnai. 2. Vyksta žemės drebėjimai.	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 procesus. Už teisingai nurodytą 1 procesą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

4	1 – Himalajų kalnai. 2 – Tibeto plokščiakalnis.	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 paviršiaus formas. Už teisingai nurodytą 1 paviršiaus formą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
32		5	
1 *	1. Tarša – oro, vandens, dirvos; 2. Galimos įgriuvos; 3. Niokojamas kraštovaizdis.	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 problemas. Už teisingą nurodytą 1 problemą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	1. Cheminėmis medžiagomis (trąšomis ir pesticidais) teršiamas dirvožemis, upė ir gruntinis vanduo; 2. Keičiamas kraštovaizdis (sukultūrinamas).	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	1. Netinka, nes vyraujantys pietvakarių, vakarų vėjai neš į miestą teršalus / negerą kvapą. 2. Iš atliekų išsiskiriantis filtratas (užterštas skystis) gali patekti į gruntinius vandenius, o šie – į upę ir į miestą.	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 argumentus. Už teisingai nurodytą 1 argumentą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
33		5	
1	Nuosėdinės.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2	Vanduo.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	Nepakankamas stabilumas: lietus gali permerkti molį, kuris gali nuslysti nuo klinčių klodų. Stabilumas pakankamas, jei jis bus pagrįstas.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4	Dolomitas, molis.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5 *	Vandens jėginių statybai / upės režimui reguliuoti / žuvininkystei.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
34		9	
1 *	1. Ispanija yra Europos pietvakariuose; 2. Pirėnų pusiasalyje; 3. Ispanijos pietrytinius krantus skalauja Viduržemio jūra, šiaurinius – Atlanto vandenynas (Biskajos įlanka).	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 bruožus. Už teisingai nurodytą 1 bruožą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2	1. Kanarų salos. 2. Balearų salos.	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 salynus. Už teisingai nurodytą 1 salyną. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3	Monarchija.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4	Federacija.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5	Belgija.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6	1. Baskų judėjimas. 2. Katalonų nepriklausomybės siekimas.	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 vidinius politinius nesutarimus. Už teisingai nurodytą 1 vidinį politinį nesutarimą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.